

Latweefchu Nwises.

Ur augstas Gewefchanas = Kummissiones staau un nowehleschanu.

Nr. 47. Zettortdeenâ 24tâ Nowembera 1832.

Lai mehs ne isnihzinajam fawam
tuwakam ne kahdu preeku.

Pehr nomirre Pehterburgê kahds gohdigs
fungß, kas teefas deenestâ stahweja. Wînsch
bija labß un taisns un tapehz no wisseem laudim
zeenihtß un mihtlohtß, un us winna behrehm fa-
nahze ne ween raddi un draugi, bet arridsan da-
schi pasihstami, kas nemas ne bija us behrehm
luhgiti; jo schee arri gribbeja tam pehdigu gohdu
parahdiht. Wînnu starpâ bija arri 2 Kreewu
kohpmanni, kam dascha darrischana bija bijusi
ar scho nelaika fungu. Schee flaweja dauds ta
mirrona labbus tikkumus un winna gohdigu dsih-
woschanu. Tas gohda wihrs gan bija wairak
ne ka 30 gaddus deenejis, bet tomehr ne kahdas
mantas krahjees, un winna atraitne un bahriini
palikke bes wissa paliga. Nuhle wehl tee gohdigi
kohpmanni pirmureis dabbuja sinnaht, ka tam
nelaikam wehl effoht nabbags, wezs un neredsigß
tehws, kas tahlu no Pehterburges Kreewu sem-
mê dsihwoja. Gohdigs dehls tam bija suhtijis
ifgadd 300 rublus. Pehz dehla nahwes tas ne-
lainigß tehws palikke bes wissa paliga. Bet abbi
kohpmanni teize: „Tas schehligß Deewß tahda
gohdiga dehla tehru ne atstahß!“ —

Trihs neddelas pehz behrehm atraitne dabbuja
no fawa wihra-tehwa grahmatu ar leelu pateif-
schanu, ka ta pehz wihra nahwes, patti nabba-
ga buhdama, tomehr ne bija aismirufusi par ne-
redsigu tehru gahdaht, un ka ta winnam bija
aissuhtijusi 300 rublus us wissu gaddu jau pa-
preeksch. Utraitne eefahkumâ ne sinnaht ko doh-
maht, bet eegahdajusees to gohdigu kohpmannu
wahrdus, ta gandrihs mannija, no ka tahds
schehlastibas darbs nahfoht. Ta aigahje pee
teem 2 kohpmanneem un teem atnesse wezstehwa
pateizibas. Gefahkumâ tee wehl gribbeja leegtees,

fa tee to darrijuschi, bet pehz weens no teem
teize: Nu kad tu jau wissu sinni, tad mums irr
jafalka, ka mehs to effam darrijuschi. Wehs
effam apnehmischees tam nelainigam wezsteh-
wam ifgadd tik dauds suhtiht. Bet zeeti fluffu,
no tahdahn leetahm ne buhs runnaht. Wissu-
wairak wezzais lai ne dabbu sinnaht, ka ta nau-
da no mums nahf. Wînsch teescham wairak
preezasees dohmajoht ka ta no tawas puffet
nahf. Un mehs negribbam winnam
scho preeku isnihzinahht!

Ubbi diri kohpmanni bija ne eemahziti laudis,
ar garru bahrsdu un weens no teem ne mahzeja
nei raksiht nei grahmatâ lassihht, bet winneem
bija ihsta kfristiga firdß.

L.....g.

Za leddus = pils Pehterburgê
tanni 1740tâ gaddâ.

Tanni 1740tâ gaddâ, kad Kreewu = semmê
fohti augsta seema bija, weens kambara fungß
tahß Kreewu Keisereenes Anna isdohmajahß, us
tahß safalluschas Nawa uppes weenu pilli no led-
dus list usbuhweht. Leeli tschetrikantigi gabbali
tappe no leddus iszirfii, un ar teem, itt ka ar
akmineem, uszehle to ehku. Itt skunstigi to us-
taifija, 52 pehdu garrumâ, 16 pehdu plattumâ
un 20 pehdu augstumâ. Kad ta bij gattawa,
newarreja deesgan par tahdu ehriugu skattischa-
nu isbrihnotees. Wissas tahß schkirbas, fur
weens leddus gabbals bij us ohtru listß, tappe
ar uhdeni apleetas, un kad tas safalla, tad tas
tâ iskattijahß, itt ka wissa ta pils buhtu no wee-
na weeniga gabbala taifita, kas zaurskattams,
skaidrs ka sihtars, un gaischi silgans spihguloja.
Preeksch tahß pils stahweja leeli dischgabbali un

daschadi schaujami rihki, no leddus dreijeti, ar kurreem pateesi ar pulveru un lohdehm warreja schaut.

Papreeksch redseja schohgu, kas no leddus stabbeem bija taifihits. Pee ta stahweja puffku pohdi ar wiffadeem kohkeem un puffkehm, un us teem sarreem sehbeja putnini, wiss no leddus. Ta ee-eeshana bija zaur leeleem wahrteem un zaur weenu gangi, kas ar daschadahm zihweku bildehm, stabbeem un daschadeem glihtumeem no leddus bij ispuschfots. Us abbejahm durwju puffehm gulleja diwas leelas siwis, ko Delwinus fauz, un kurras ta skunstigi bij eetaifitas, ka tahs kahdu deggoschu swekku, ko Nawta fauz, no sawahm muttehm isplashwe.

Kad nu pascha pillt eenahze, tad papreekschu bija preekschnams, un us katras pusses weena istaba. Preekschnammam bija tschetri un ikktraistabai peezi lohgi; lohgu flenges un glahses bij no smalka, skaidra leddus. Naktis pulku deggoschu swezzu pee lohgeem peelikke; to warr fapraft, kahda jauka skattischana ta bijusi, tapehz ka tas gaischums ne ween zaur teem lohgeem, bet arridsan zaur seenahm un juntu ahra spihbeja.

Wiffas leetas un wiffi rihki schinnis istabas bij arri no leddus. Weena stahweja galdiasch ar speegeli, lukturi ar wiffahm swezzehm, kas naktis ar sawadu swekku degge, weens pee feenas pakahrts speegelis, un wehl zittas leetas. Pee feenas arri stahweja snukka gulta ar gardinehm, spilweneem un dekki. Schè arri redseja 2 pahrus tuppeli, 2 naktszappures, un krahnu, kurrâ malka bij eelifta, kas ar swekku aptraipita degge. Dhtra istabâ stahweja pulkstens, kurra eeliftas eefschas zaur to leddu zaurredsamas; schurp un turp gulleja eefalluschas spehluahrtes; tahs bija tahs weenigas leetas, kas tai pillt ne bija no leddus taifitas. To wiffas zittas leetas, krehsti, bilbes, skapji, dserramas glahses un blohdes ar daschadeem ehdeneem bij no tihra leddus taifitas, un ar daschadahm pehrwehm no pehrwetas.

Preeksch ta namma stahweja diwi leeli angsti stabbi (appascha platti, augscha spizzi; ko piramides fauz) un weens elewants (tas irr weens lohki leels swehrs no sweschahm semnehm) no

leddus, us kurre weens zihweks sehbeja. Tas elewants bija ta skunstigi istaifihits, ka tas deena uhdeni un nakti uggumi islaide. Urri weena pirts bija no leddus, itt ka no appakeem balkeem, ustaifita, un to arri warreja pateesi eefurrinaht un tanni pehrtees, jo leddus bija tik sliprs, ka ne iskuffe.

Zaur to aufstiumu, kas tanni seemâ bija, schi pils stahweja no Janwar mehnescha lihds Merz mehneschu, fur ta pamasam iskuffe un sakritte.

Re, ko leeli un baggati fungi daschureisi isdohmajahs, ur tahdas leetas darra, par ko mehns nabbadfini newarram deesgan isbrihnotees, un to gan drihs negribbam tizzeht!

Taisns notikkums.

Wahzsemme ne aug selta ahboli kohkds.

Reds schè! ko no jauna schinni gaddâ awises mahza, fazzisi lassitais! Itt ka pato to ne surnatu, ka kohkds selta ahboli ne aug. To nu gan femn sinni, tu sinni arri taggad manna stahsta mahzibu, bet ne sinni stahstu. Klausees tad ko es aispehrnâ gaddâ ar azzim redseju un ar azzim dsirdeju. Es biju Wahzsemme, schurp un turp, gan kahjahm, gan braukfusch. Wahzsemme eet ir tahdi jaunifungi kahjahm, kas scheit bes sirga ne warretu neds tuwaktu kaiminiu apmekleht. Tur sirgi ta aplam naw, zelli mehds labbi buht, widdus sinuks un jauks, krohgi us wiffseem zetteem tahdi, ka scheitan trakteeri pilseh-tâ, un ta tur teescham luste kahjahm eet. Ir es Wahzsemme kahjahm gahju, gribbedams redseht augstu kalnu, ko usfauz Harz. Nahzu pilseh-tâ ar wahrdu Wieda. Gribbedams taisnu zellu eet us zittu fahdschu luhdsu krohdsneezei, lai jel apgahdatu mannim puiku, kas warretu mannas leetas nest, un tahs nedsams mannim zellu rahdiht. Saimmeeze isfuht mekleht zihweku mannim par waddonu, un pehz brihtinu fakka: Puiku ne atraddu, bet scheitan feerwina, kas gribb nest juhfu leetas. Genahf feerwa eefschâ. Winna ne bij jaunods gaddods, bahla no gihmja, noplihufi, nokankarejufi. Wai mahmin, es fazziju, man ta ka bailes, ar feerwu weenam eet.

Woi tad eespehfi arri mannas leetas nest? Zeenigs jaunskungs! atbild schi, kaut tik ween buhtu mannim ikdeenas janefs, ka juhfu leetinas, tad gan ne neeka ne kaitetu. Es cedewu feewai glahfi brandwihnu, waizadams: Zif tad maksu praffi? Atbild schi: bes 4 grascheem ne warreschu eet; — tas irr pehz muhsu naudas 15 kapeikas sudraba. Winnai bija jaect pufs ohtru juhdsu schurp un turp, un to paschu zeltu atpakkal. Ras teitan par tik lehtu maksu nahktu par waddonu? Zeenigs kungs, fazzija feewina, kad nu dewamees us zeltu, ka tomehr Deews gahda par zilwekeem! Schoricht iszehlohs ar affarahm, ne sinnadama fur maifiti nemt, faweein 5 behrnineem doht. Ak! zif man gruhti! Wihrs slims, behrnini mast, man weenai maifite japeln, un wissur tufschas kabbatas, wissur nabbadsiba. Juh nu mannim Deews suhtija ka engeli par glahbeju. Nudeen! taggad zittadi newarr pahrtikt, ja dsihwoht gribbi, ka ar sagschanu. Wihla feewina, es atbildeju, woi tad labba apsinnafehana ne irr wissu labbaka manta? tomehr Deews lihds schim juhs un behrninaus un wihru usturrejis, gan palihdsehs tas Debbesu Tehws ir turpma, un ko ahtrumâ wehl sinnaju no Deewa wahrda, to sagrahbsliju, winnu atgreest no nelabbahm dohmahm. Klausaites kungs! atbildeja feewina. Muhsu fahdschâ lautini no tam dsihwo, ka ohgles dedsina un dselses kall. Mans wihre bija pee muhsu leelas smehtes par usraugu. Dselses tappe sagtas. Kungs stahjahs wihram wirsi, lai labbi usluho: Un redsi! diwi puifchi tappe sakerti, kas dselses bija saggufchi. Weens ismukke, ohtrais tappe waldischanai no dohts. Tas, kas ismukke, dsihwoja zauru seemu kalnds un meschds, kohku lappas bij winna ehdeens. Weenâ nakti dausahs schis pee manneem lohgeem, un luhdsahs maifes gabbalu. Maifes mannim ne bija, es iswahriju kartuppelus, un tohs winnam dewu. Bet winsch ne spehje wairs kartuppelus kungi sawahriht, un iswehme wissus. Man affaras nobirre, par winna nelaini, un — taggad! Winsch patz irr nobewees waldischanai, winsch irr apgehrbts, paehdis, tufks un pilns no waiga. Tomehr par sagli waldischana gahda, lai baddu ne mirst, bet

ko tad winna behda par gohda zilweku! — Gahjam tablaku, te paleef seewa stahwoht. Pehrngadd' schein meschâ, schinnis kohkds zilweku noschahwe, fazzija feewa. Pehz kam? es waizaju. Atbild schi: talabb ka sakki bija noschahwis. Zeit meschafargs pehz likkumeem jebkatru warr noschaut, kas sakkus jeb sternas, jeb breeschus laupidams schauj.

Taisniba irr, waldischanai buhs fadsibu strahpeht, bet tomehr man dohmaht zilweks irr zilweks, un sakkis paleef sakkis. Ja tad, mihlais lassitais, ir Wahzsemme lohti tufchi laudis. Bet ne wissur. Ja to teiftu paliktu par melkuli, jo esnu semmeekus redsejis, kam bija astondesmits-tuhstoschu dahlberi mantâ. —

Gudribas wahrdi.

Tufschu puhsli wehisch uspuhsch, tufschu galawu lepniba. Tapehz abbi jasappaida.

* * *

Sirgu gohds irr kaulu stiprunns, un muzza geld, kad tanni dauds warr eeleet. Zilweka gohds irr labs prahts, un winsch geld, kad winnam gudriba.

Laimes dsihwoftis.

Balka laimes mahmulite
Rahdijahs man sapnina,
Pasmehjahs ta selkenite
Engelischu skaituina.

Ak, ka winnai azzis stattoht
Sille manna sirfina!
Winnas debbes-dwaschu mattoht
Uemohdohs no mredfina.

Mu pehz aisbehgufschas pehdahm
Deen' un nakti mekleju.
Ak, kas man eefsch mannahm behdahm
Rahda laimes dsihwoftu?

Peeklan'dams pee dascha namma
„Woi schein laima?“ waizaju.
Wissur atbild: „Nawa laima!“
Skummigs tablak staigaju.

Katrâ pilli, katrâ fehtâ
 Affarinaš semmê kriht;
 Tikkai firdi rahmâ, swehtâ,
 Patti swehta laime miht.

R . . . . . r.

M i h k l a.

Kaš taš, kaš semmê gulleja,
 Un gaisminu ne redseja,
 Ko zilwekš pehz to kahrodamiš,
 Pats sawu nahwi ne bihdamiš.
 Cekkš semmes libde appakšchâ,
 Ar mohkahm winnu dabbuja? —
 Tad no ta rippeš taišija,
 Tahš daschâš sihmes gihnieja.
 Zits nosauz to par laimigu,
 Kaš daudš schahš rippeš eedabbu.
 Preekš pafaulē tahš wiffai geld,
 Sirdš nemeeru tahš ne isdelb;
 Wet tomehr lohti derrigas,
 Ar prahtu kad tohp walkataš.
 Daudš behdas winnas mahšina,
 Daudš tukšchus glahbi no truhkuma.
 Kam winnu naw, taš baschijahš,
 Kam irr, taš daudšfahr nomohzahš,

Pat nakti nemeeru tam barr,
 Jo ruhp, kâ pasargah taš warr.
 Tahš wajjadšibaš lihššina,
 Ir grehkuš zaur tahm padarra.
 Wiffwairak sikhsti, krahpneeki,
 Us winnahm irraid kahrigi.
 Un jehschu tahdš gan ne esnu,
 Tad tomehr labpraht wehletu,
 Ka tahdas spohichas rippinas,
 Ir pee man buhtu redsamas. —
 Kad dirgalwainu putnu redš
 Tad winnu wahrdinu atsefs.

L . . . . . l.

Teefa fluddinašchana.

Krohna Usmetes muischâ 60 flauzamas gohwis us
 renti dabbujamas. Turklaht arri ta sweijoschana us
 Usmetes = Laksu = un Zlsik = esaru tohp isfohlita, un
 tee termihni kurrōš sawu sohlischamu pee schihš paga-
 sta teefas warr peenest, irr nolikti us 2tro Dezember
 un 3oto Dezember s. g. un us 29to Janwar nahkoscha
 1833scha gabda.

Kendes pagasta teefa, 4tâ November 1832. 2

Uhning Kristis, peesehdetajš.

L. Heydinger, pagasta teefas srihweris.

Naudas, labbibas un prezzu sirgus us plazzi. Nihgê tanni 14tâ Novemбера 1832.

	Sudraba			Sudraba	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
3 rubli 66 kap. papihru naudas geldeja	I	—	I pohdš kannepu . . . . . tappe makfahts ar	I	—
5 — papihru naudas	I	36	I — linnu labbasas surtes — —	2	—
I jauns dahlderis	I	31	I — — sliktakas surtes — —	I	75
I puhrs rudsu . . . . . tappe makfahts ar	I	30	I — tabaka . . . . . — —	—	60
I — kweeschu . . . . . — —	I	90	I — dseltes . . . . . — —	—	65
I — meeschu . . . . . — —	I	—	I — sweesta . . . . . — —	2	40
I — meeschu = putrainu — —	I	50	I muzza silku, preeschu muzza — —	5	50
I — aufu . . . . . — —	—	65	I — — wihkschnu muzza — —	6	—
I — kweeschu = miltu	2	50	I — farkanas fahls . . . . . — —	6	50
I — bihdeletu rudsu = miltu — —	I	60	I — rupjas leddainas fahls — —	5	—
I — rupju rudsu = miltu — —	I	25	I — rupjas baltas fahls — —	4	50
I — sirnu . . . . . — —	I	35	I — smalkas fahls . . . . . — —	4	—
I — linnu = sehklas	4	—	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un		
I — kannepu = sehklas	I	25	warra nauda stahw ar papihres naudu weenâ		
I — kinnenu . . . . . — —	4	50	makfa.		

Ist zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen: J. D. Braunschweig, Censor.